

Historie Střední školy lesnické a zemědělské ve Svobodě nad Úpou

Mgr. Jan Korbelář
absolvent 1970 A

Obsah:

Úvod

1948–1949 Výcvikové středisko VS

Svatý Petr, Špindlerův Mlýn, září – chata Zdař Bůh

1949–1953 Středisko pracujícího dorostu SPD

Hotel Přehrada Krausovy boudy

1952–1956 Základní učňovská škola ZUŠ

1953 Labská, Špindlerův Mlýn

1956–1964 Lesnická učňovská škola LUŠ

Labská, Špindlerův Mlýn

1964–1977 Lesnické odborné učiliště LOU

Horská 134, Svoboda nad Úpou

1977–1991 Střední odborné učiliště lesnické

Lomnice nad Popelkou SOUL OP

místně odloučené pracoviště Svoboda nad Úpou

Horská 134, Svoboda nad Úpou

1991–1998 Střední odborné učiliště lesnické SOUL

Horská 134, Svoboda nad Úpou

1998–2004 Střední odborné učiliště a Učiliště SOUL a U

Horská 134, Svoboda nad Úpou

2004 Střední odborné učiliště lesnické a zemědělské a Odborné učiliště SOULZ a OU

Horská 134, 542 24 Svoboda nad Úpou

2006–2007 Střední škola lesnická a zemědělská SŠLZ

Horská 134, 542 24 Svoboda nad Úpou

2008 – od 1. 1. 2008 ČLA Česká lesnická akademie Trutnov

střední škola, vyšší odborná škola

Úvod

V roce 1945 začalo nové období lesnického školství. První doba po okupaci byla věnována hlavně obnově sítě lesnických škol. Byly obnoveny moravské lesnické školy v Hranicích (vyšší) a v Jemnici (nižší). Místo zákupské školy byla otevřena česká Vyšší lesnická škola v Trutnově, místo školy v Chebu, Česká hájenská škola v Bělé pod Bezdězem, která byla později přestěhována do Šluknova. Síť hájenských škol byla rozšířena o nové školy v Táboře a Bruntále.

Důležitou změnou bylo vytvoření čtyřstupňové soustavy lesnického školství. Doplňujícím stupněm byla škola učňovská. Tento krok byl opět vyvolán praktickou potřebou, protože v lese se stále ve větším rozsahu objevovaly mechanizační prostředky, motorové pily a přibližovací traktory. Proto bylo zapotřebí jejich obsluhy příslušným způsobem školit.

První návrhy přípravy mladých lesních dělníků vznikaly již v roce 1947. V říjnu 1948 rozhodlo Generální ředitelství československých státních lesů se sídlem v Praze o zřizování výcvikových středisek (VS) v horských a lesnatých oblastech. Jednotlivá ředitelství státních lesů zajistila budovy, většinou v zámcích, hotelích a ubytovnách. V jejich kompetenci bylo i zajištění výuky a vedení odborné přípravy lesníky, vybavení, ubytování a jejich správu. Bylo založeno 11 VS. Podle vyhlášky ministra sociální péče byli odbornými lesními dělníky jen ti stálí dělníci, kteří úspěšně absolvovali úředně uznávaný kurz. Tím byla započata příprava odborných dělníků. Kurzy byly určeny především pro dospělé frekventanty, jejichž znalosti, návyky v používání techniky a technologie práce se měly změnit jen předváděním úkonů. Tehdejší lesní praktikanti pracovali převážně v těžbě a zpracování dříví, zalesňování starých holin, v pěstební činnosti, sběru šišek a také při likvidaci kůrovcových kalamit po suchém roku 1947. V zimních měsících na horách sváželi dřevo na saních.

Počátkem roku 1950 byl zaveden samostatný učební obor lesař s dvouletou učební dobou. Zavedení učebního oboru bylo významným opatřením pro doplňování počtu stálých kvalifikovaných lesních dělníků, kterých bylo do té doby velmi málo. V tomto roce byla zřízena i střediska pracujícího dorostu (SPD). Časté změny koncepční i obsahové, podmíněné zaváděním mechanizačních prostředků do lesního hospodářství se setkávaly s potížemi, vyplývajícími z počátečních technických nedostatků. Zvyšováním podílu mechanizace vznikala potřeba jejich kvalifikované obsluhy. Ve školním roce 1949–1950 vzniklo dalších 11 VS, v roce 1950–1951 přibýlo 7 nových VS, celkem 29 VS s 1075 žáky.

V prosinci 1958 byl vydán zákon o výchově dorostu, který zavedl učební poměr jako jediný způsob výchovy učňů. Vyhláškami Ministerstva školství byly zřízeny tříleté lesnické obory lesař a lesní mechanizátor. Byly určeny jen pro chlapce. Podle tehdy platného školského zákona byla provedena modernizace obsahu učebních oborů. K 1. 9. 1962 naběhl nový dvouletý obor – 1351 Lesař. Ve školním roce 1974–1975 byl zaveden obor 42–82–04 Lesní mechanizátor, 1980–1981 obor 45–75–2 Mechanizátor lesní výroby. V dalších letech byly koncepce i obsah lesnických učebních oborů ještě mnohokrát měněny.

1948–1949 Výcvikové středisko VS

Svatý Petr, Špindlerův Mlýn, září – chata Zdař Bůh

První lesnická učňovská škola na okrese Trutnov byla zřízena v září v roce 1948. Ve Špindlerově Mlýně – Svatém Petru, bylo založeno Výcvikové středisko (VS) později Středisko pracujícího dorostu (SPD) v budově penzionu Zdař Bůh, které spravoval p. Švehla. Zřízeno bylo Československými státními lesy se sídlem v Praze, Lesním závodem Vrchlabí pod vedením jeho ředitele. První ročník byl složen ze žáků ve věku od 16 do 24 let, lesních praktikantů, kteří byli zčásti ubytováni i v soukromí. Počet žáků byl 38. Zpočátku se vyučovalo ve stísněných podmínkách a výuku zajišťovali pracovníci lesního závodu formou přednášek bez přesných osnov. V odborném výcviku byla prováděna těžba, asanace kůrovcových stromů, pěstební práce, v zimě svoz dřeva na saních.

1949–1953 Středisko pracujícího dorostu SPD

Hotel Přehrada Krausovy boudy

V roce 1951 bylo zřízeno Ministerstvo lesů a dřevařského průmyslu a po roce jeho Správa SPD, která řídila učiliště již s novým názvem Střediska pracujícího dorostu.

V roce 1953 existovalo již 34 SPD s 2575 žáky. Zvýšení počtu žáků ovlivnila i povinnost žadatelů Středních lesnických škol absolvovat jednoletou praxi na SPD. Postupně se zaváděla mechanizace na SPD (motorové pily, traktory). Pro nedostatečnou kapacitu a velké organizační potíže, které způsoboval nevhodný objekt, bylo středisko přemístěno v květnu 1949 do objektu Krausových bud bývalého hotelu Přehrada. Byly tak vytvořeny předpoklady pro internátní výchovu a zvýšena kapacita na 40 učňů. K budově patřila i zemědě-

ská usedlost s 2 kravami, pozemky a loukami o výměře 3 ha, která byla později předána MNV. Ve školním roce 1949–1950 byla budova přestavěna pro potřeby školy a internátu. Výuka již byla zajištěna odborníky s přesnou osnovou teorie a výrobní praxe.

Většina absolventů odborně proškolených procházela poté podnikovým politickým školením a pak byla zařazena do praxe. V roce 1951 byla dokončena rekonstrukce budovy. V roce 1952 bylo lesní hospodářství rozděleno na těžbu a pěstování. Tím se dělily na SPD učební obory na obor lesní těžbař, lesař a obor lesní mechanik.

1952–1956 Základní učňovská škola ZUŠ

1953 Labská, Špindlerův Mlýn

Název SPD byl zrušen a škola byla přejmenována na Základní učňovskou školu (ZUŠ). Rovněž obec Krausovy boudy změnila svůj název na Labskou. Pro podmínky výuky zhruba 40 učňů se rekonstruovala budova, škola získala statut, organizační strukturu a učební osnovy. Jejím hlavním posláním se stala příprava kvalifikovaných dělníků pro pěstování lesa a těžbu dřeva. Metodické vedení a hospodaření školy přebírá nově zřízená Správa učňovských škol lesnických při MLOP v Praze. Tato vydává pokyny pro organizaci ZUŠ, statut ZUŠ a osnovy pro těžbu dřeva a pěstování lesa.

Všeobecně vzdělávací předměty měly dotaci 11 hodin, odborné 8 hodin a odborná praxe 18 hodin týdně. Škola vychovává kvalifikované dělníky s důrazem na využití mechanizace (dvoumužné motorové pily MP 50) za použití proudových a skupinových metod těžby dřeva.

1956–1964 Lesnická učňovská škola LUŠ

Labská, Špindlerův Mlýn

Počátkem roku 1957 přechází škola do operativní správy zemědělského odboru KNV v Hradci Králové. V roce 1958 na základě vládního usnesení dochází k rozvoji lesnického a zemědělského školství. V roce 1960 územní reorganizací je začleněna do působnosti zemědělského odboru ONV.

Škola se potýká s nedostatkem učebnic. Pro odborné předměty nejsou žádné. Výuka je zaměřena na těžbu dřeva ručním nářadím, manipulaci dřeva, zalesňování, semenářství a práce v lesních školkách. Na škole v rámci mimopracovní činnosti mají žáci možnost pracovat v kroužku kulturním, mysliveckém, střeleckém, botanickém a fotokroužku. Velmi bohatá byla i sportovní činnost, s účastí na celostátních přeborech lesnických a zemědělských škol, dukelských a sokolovských závodů branné zdatnosti a atletických závodů.

Celkové hospodaření je ovlivněno přemístěním školy. Rozpočet je navýšen o 700 000 Kč, neboť se kapacita zvýšila ze 40 na 80 žáků a počet pracovníků byl navýšen z 10 na 20. Celkový rozpočet školy včetně decentralizované výstavby činil 1 580 000 Kč. Pro zajímavost lze uvést, jak vypadal nákup strojových investic. Byl zakoupen motocykl značky Pionýr, odepsáno z evidence píano a motorová pila Pionýr-Bohr.

Požadavek vyškolit lesaře s všestrannou praxí a znalostmi vyloučil školu v Labské z dalšího rozvoje, neboť výuka byla omezena na těžbu dřeva v horském terénu bez pěstební a školkařské činnosti. Toto bylo spolu s nevhodnou kapacitou (maximálně 45 učňů) příčinou hledání nové školní budovy.

Po dlouhém výběru objektů na přemístění LUŠ z Labské je stanoven termín přemístění školy k 1. 6. 1961. Z podaných návrhů na umístění školy se uvádí Hájemství, zámeček Fořt, zámek Vrchlabí, objekt bývalého Svazarmu, pracovní učňovské zařízení Vrchlabí, bývalé ONV Jilemnice, zámek Navarov, budova Lesního závodu Horní Maršov Myslívna. Nejlépe vyhovuje návrh přemístit školu do opuštěného objektu Texlenu, bývalé ozdravovny ve Svobodě nad Úpou pro svoji příznivou polohu. Tento návrh umožňoval okamžité zvýšení kapacity na 80 učňů a při provedení pozdější plánované přestavby na 120 učňů. Přestavbu a generální opravu provedlo OSP Trutnov a Lesostavby v termínu od září 1960 do června 1961. Objekt školy v Labské dostala UDA Praha (vojenský sportovní klub). V květnu 1961 byla škola přestěhována do objektu bývalé ozdravovny, který byl od roku 1956 neužíván.

Přemístěním školy vznikly značné problémy, které stávající pedagogický sbor velmi záhy úspěšně řešil. Provoz školy začal v budově s nevyhovujícím centrálním vytápěním. Rekonstrukce začínala až v listopadu a byla dokončena 8. prosince 1961. Z tohoto důvodu je 1. ročník ubytován v hotelu Kavkaz v Janských Lázních. Ještě ke konci roku 1961 byla realizována výstavba dřevěných dílen pro potřeby dílenské praxe v hodnotě 47 000 Kč. Přesto, že ve škole pracovali řemeslníci, byla výuka plněna dle učebního plánu a školu úspěšně dokončilo prvních 38 učňů 2. ročníku, absolventů LUŠ Svoboda nad Úpou.

Nábor žáků do 1. ročníků, dle směrných čísel zajišťují pověřeni pracovníci lesních závodů. Školní rok 1961–1962 v novém působišti začal 1. září, se stavem 83 učňů. Do 2. ročníku nastupuje 83 učňů, ke kterým jsou přiřazeni učňové z LUŠ Obora Kněžičky, kteří dle nové územní reorganizace přísluší do Východočeského kraje a učňové z LUŠ Veveří u Brna.

V roce 1962 vstoupily v platnost nové učební osnovy oboru Lesář.

Obor – 1351 Lesář

učební osnova vydaná MŠK 29. 4. 1962 č. j.:19160/62 platná od 1. 9. 1962

předmět	1. ročník	2. ročník
Jazyk český	2	2
Jazyk ruský	1	–
Občanská výchova	1	–
Matematika	2	1
Fyzika	2	1
Tělesná výchova	2	2
Strojnictví	2	–
Nauka o lese	2	2
Technologie	3	6
Organizace a ekonomika	–	2
Odborný výcvik	18	18
Nepovinné předměty		
Sportovní hry	2	2
Řízení motorových vozidel	–	3

V roce 1963 je ve Východočeském kraji zřízeno další lesnické odborné učiliště se sídlem v Lomnici nad Popelkou s počáteční kapacitou 45 učňů. V roce 1964 dochází ke změně názvu učiliště na Lesnické odborné učiliště (LOU).

1964–1977 Lesnické odborné učiliště LOU

Horská 134, Svoboda nad Úpou

Škola je zařazena do škol II. cyklu a podřízena odboru školství Krajskému národnímu výboru v Hradci Králové. Učiliště je zařazeno do 3. stupně rozpočtových organizací a jmenuje se LOU Svoboda nad Úpou. Teoretickou výuku odborných předmětů a odborný výcvik provádějí mistři OV, všeobecné předměty vyučují externí učitelé ze základní školy.

Přemístěním školy vznikly značné problémy, které stávající pedagogický sbor velmi záhy úspěšně řešil. Provoz školy začal v budově s nevyhovujícím centrálním vytápěním. Rekonstrukce začínala až v listopadu a byla dokončena 8. prosince 1961. Z tohoto důvodu je 1. ročník ubytován v hotelu Kavkaz v Janských Lázních. Ještě ke konci roku 1961 byla realizována výstavba dřevěných dílen pro potřeby dílenské praxe v hodnotě 47 000 Kč.

Už v této době se potýká s problémem nedostatku vhodných dopravních prostředků pro dopravu učňů na pracoviště odborného výcviku a s problémy mechanizované těžby dřeva. Pro dopravu je využíván traktor Zetor 4011 s vlekem opatřeným lavičkami a plachtou. Dalším dopravním prostředkem byla nákladní Tatra 128, která je poruchová a požadovala minimálně 1x za týden opravu. Pro výuku soustředování dříví sloužil traktor Zetor Super 50 HP, který se také stal prvním traktorem, na který byla vyvíjena nástavba pro

soustředování dřeva (bubnový naviják a horská vzpěra). Po dlouhou dobu se stal nejvíce využívaným traktorem v soustředování dříví. Těžba a manipulace dřeva byla prováděna ručním dřevorubeckým nářadím, později jednomužnými motorovými pilami (JMP 40, SOLO, CONTRA STIHL) a dvoumužnou motorovou pilou MP 50. V tomto období je také zahájena výuka předmětu myslivost a řízení motocyklu.

Ze školy odchází na konci školního roku 1961–1962 – 10 učňů, š. r. 1962–1963 – 18 učňů, 1963–1964 – 12 učňů, kteří byli přijati na SLTŠ v Trutnově. Ve školním roce 1964–1965 si podalo 30 učňů žádost o přijetí na studium SLTŠ Trutnov, přijato bylo 14 učňů. Z LOU Lomnice nad Popelkou přichází 8 učňů do 2. ročníku. Podmínkou přijetí na SLTŠ bylo absolvování minimálně 1 roku učiliště. Tento systém měl své velké klady a bylo jenom na škodu, že od něho bylo v následujících letech upuštěno.

Je zapotřebí vzpomenout pár jmen, která jsou úzce spjata s počátky lesnického školství ve Svobodě nad Úpou. Zdeněk Balcar, dlouhodobý ředitel školy, Ing. Josef Vágner, vrchní mistr pozdější ředitel ZOO Dvůr Králové nad Labem, Jaroslav Fejkl vedoucí vychovatel, Jiří Bernard mistr a vrchní mistr, později při sloučení se školou v Lomnici nad Popelkou vedoucí odloučeného pracoviště (OP), Josef Silný a Jiří Jakl mistři odborného výcviku a řada dalších pedagogických a provozních pracovníků, kteří svou činností přispěli k dobrému jménu učňovského školství. Závěrem školního roku odchází Ing. Josef Vágner do průmyslové školy v Trutnově.

V roce 1965 byla v prostoru Dolního Maršova vybudována malorážková střelnice.

V roce 1975 škola získala investiční prostředky (300 000 Kč) na nástavbu internátu. Tyto prostředky musely být téhož roku v září vráceny zpět KNV Hradec Králové, neboť nedošlo k zajištění stavebních kapacit. Projekt na tuto nástavbu byl zpracován již od roku 1972. V průběhu let byly prostředky pro dopravu učňů na pracoviště doplňovány o skříňová vozidla PRAGA V3S. Pro výuku soustředování dříví byl pořízen univerzální traktor Zetor, později speciální kolový traktor LKT 80.

Pro dopravu na pracoviště odborného výcviku byl pořízen nákladní skříňový automobil ROBUR. Ubytování na domově mládeže bylo na pokojích s 8 až 4 lůžky, umývárny a sprchy byly společné. Odjezdy domů jsou 1 krát za měsíc.

V roce 1976 byla škola podřízena pod Ústav pro hospodářskou úpravu lesa v Brandýse nad Labem. Od roku se stala odloučeným pracovištěm SOU lesnického v Lomnici nad Popelkou.

1977–1991 Střední odborné učiliště lesnické

Lomnice nad Popelkou SOUL OP

místně odloučené pracoviště Svoboda nad Úpou

Horská 134, Svoboda nad Úpou

Školu řídí Správa pro výchovu a vzdělávání pracovníků v lesním hospodářství se sídlem v Benešově u Prahy pod vedením ředitele Ing. Jaroslava Šůry.

Od školního roku 1977–1978 se škola stává odloučeným pracovištěm Středního odborného učiliště lesnického v Lomnici nad Popelkou s ředitelem ing. Miloslavem Tauchmanem. Zřízení odloučeného pracoviště ze školy ve Svobodě nepřináší původně zamýšlené snížení nákladů na provoz a přípravu žáků. Naopak při vzdálenosti cca 50 km komplikuje nejen ekonomickou činnost, personální agendu, mzdy, účetnictví, ale i organizaci vzdělávacího procesu.

V sedmdesátých letech je dvouletý učební obor vystřídán tříletým oborem lesní mechanizátor s odborným zaměřením na pěstební a těžební činnost, v osmdesátých letech s rozšířením o čtyřměsíční období praxe.

Odloučené pracoviště bylo zrušeno ve školním roce 1990–1991. V roce 1977 byla zahájena výstavba garáží stavebním závodem Státních lesů v Hradci Králové. Výstavba pokračovala až do roku 1979, kdy byla instalací ústředního vytápění ukončena. Stavba nebyla provedena v dobré kvalitě a potíže související zejména s rovnou střechou, byly vyřešeny až celkovou přestavbou a nástavbou učeben v roce 1994

1991–1998 Střední odborné učiliště lesnické SOUL

Horská 134, Svoboda nad Úpou

Škola je opět samostatná a řídí ji Správa pro výchovu a vzdělávání pracovníků v lesním hospodářství se sídlem v Benešově u Prahy.

Zabezpečení teoretické výuky je prováděno externími učiteli ze ZŠ Svobody nad Úpou. Pro výuku odborných předmětů byl přijat do pracovního poměru od 1. 9. 1992 učitel Ing. J. Mach. Na výuce odborných předmětů se dále podíleli ředitel a zástupce ředitele

SOUL. Teoretická výuka předmětu motorová vozidla byla zajištěna Jiřím Jaklem (MOV), praktický výcvik v řízení Autoškolou Trutnov. Na učební pomůcky poskytl školský úřad v roce 1992 finanční částku ve výši 297 000 Kč. Prostředky byly převážně použity na vybavení SOUL výpočetní technikou, programovým vybavením a k zakoupení funkčního modelu nákladního auta V3S k výuce řízení motorových vozidel a odborného výcviku. V roce 1992 probíhala odborná výchova dle požadavků podniku LČR v návaznosti na plán OV. V následujícím roce byl vyhláškou stanoven počet mistrů odborné výchovy při praktickém vyučování na skupinu v našem oboru (I. ročník: 1 MOV na 14 žáků, II. a III. ročník: 1 MOV maximálně na 8 žáků).

V roce 1991 byl jmenován ministrem zemědělství po konkurzním řízení do funkce ředitele Mgr. Jan Korbelař. Od tohoto roku dochází k velkému rozvoji učiliště jak po stránce modernizace a nové výstavby, tak i v rámci pořizování strojních investic.

V září 1992 byly budovy napojeny na nově vybudovanou kanalizaci v ulici Horská s napojením na kanalizační sběrač z Janských Lázní. Výstavba kanalizace v této části obce, stejně jako stavba nového transformátoru byla celá realizována z prostředků SOUL. Sesuvy svahu za starou budovou byly řešeny výstavbou nové opěrné zdi v hodnotě 2 mil. Kč. V rámci celkové rekonstrukce topení byla provedena plynofikace objektů školy v listopadu 1992 za 1,6 mil. Kč. Byl vybaven domov mládeže.

Na základě projektu zpracovaného firmou ARKO spol. s r. o. v Hradci Králové bylo v květnu v roce 1993 překročeno k celkové rekonstrukci a nástavbě učeben na stávající garáže. Dodavatelem stavby byla firma MAVL spol. s r. o. ze Dvora Králové nad Labem. V květnu 1994 byla stavba v objemu 7,2 mil. Kč dokončena.

Další výstavba spočívající v nástavbě a rekonstrukci zděné části hlavní budovy a demolici její dřevěné části domova mládeže, byla vykonávána za plného provozu SOUL.

Z těchto důvodů byla rozdělena na jednotlivé etapy, které na sebe plynule navazovaly. Druhá etapa rekonstrukce a nástavby hlavní budovy byla zahájena v červnu 1994 a kolaudována v květnu 1995 za 24 mil. Kč. Na tuto etapu navazovala třetí etapa s kolaudací v červnu 1997. Byla stržena stará část dřevěné budovy a započato s novou výstavbou. Celkové investiční náklady na tuto akci byly ve výši 49 mil. Kč. Stavba byla kolaudována v červnu v roce 1997.

Podnětem k výstavbě byl havarijní stav budov a zájem profesních organizací LČR Hradec Králové, KRNAP Vrchlabí, Městské lesy Trutnov o zachování učebního oboru v této lesnaté oblasti. I ze strany ostatních institucí, školského, pracovního a okresního úřadu byl zájem o zachování tohoto učebního oboru v regionu, který má nedostatek pracovních příležitostí v průmyslu a jiných oborech. O rozsahu výstavby bylo rozhodnuto na operativní poradě nám. ministra na základě zpracované koncepce předložené ředitelem SOUL Mgr. Janem Korbelařem. Tato koncepce vycházela z potřeb regionu a ze zásad státní lesnické politiky, které schválila vláda ČR dne 11. 5. 1994. V následujícím období byla upravována dle požadavků vyplývajících z každoroční zprávy o stavu lesního hospodářství ČR. V průběhu let od roku 1993 do roku 1998 bylo celkem čerpáno na stavební investice 80,5 mil. Kč.

Po závěrečné kolaudaci v červenci 1997 začíná být postupně realizována zpracovaná koncepce ve výuce učebních oborů mechanizátor lesní výroby, zpracovatel dřeva, lesní výroby, dalšího vzdělávání pracovníků v lesním hospodářství, poradenského centra Mze ČR pro malé vlastníky lesů. Probíhá příprava a materiální zajištění na vznik školícího střediska pro operátory vyvážecích souprav a lanové systémy. Žáci třetího ročníku školního roku 1995–1996 dokončili cyklus speciální přípravy k ekologii a ochraně životního prostředí, který byl organizován v součinnosti s Hamburskou společností FAA. Žáci zároveň s výučním listem získávají certifikát této vzdělávací společnosti, který má platnost pro celé Evropské společenství. V roce 1993 byla zřízena nadace při SOUL.

Vzhledem k nedostatku žáků vycházejících ve školním roce 1995–96 ze základních škol je ze strany středních lesnických škol obrovský zájem o žáky lesnických učilišť. Z učiliště se dostali prakticky všichni přihlášení, to v neuvěřitelném počtu 14. Postup středních škol, zejména SLŠ Trutnov byl kritizován, neboť např. stávající 2. ročník se zmenšil o 1/3. Problém, který stále přetrvává, jsou značně zastaralé a neodpovídající učebnice, nejen pro odborné, ale i všeobecné vzdělávací předměty. V teoretické výuce se osvědčuje výuka odborných předmětů mistry odborného výcviku. Dochází k lepšímu propojení mezi teorií a odborným výcvikem.

1998–2004 Střední odborné učiliště a Učiliště SOUL a U

Horská 134, Svoboda nad Úpou

Školu řídí Správa pro výchovu a vzdělávání pracovníků v lesním hospodářství se sídlem v Benešově u Prahy. Zřizovatelem školy je Ministerstvo zemědělství ČR.

Od 1. 10. 2001 v rámci reformy veřejné správy přecházejí zřizovatelské pravomoci na Královehradecký kraj.

Ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání v Praze byl přepracován učební plán oboru 4156H/001 mechanizátor lesní výroby, doplněny osnovy o učební blok D ve 3. ročníku. MŠMT ČR byla poté dne 29. 3. 2002 pod č. j. 14524/2002–23 tato úprava schválena pro naše SOUL a U s platností od 1. 9. 2002.

Teoretické vyučování zajišťovali dva učitelé ve stálém pracovním poměru, všeobecně vzdělávací předměty (TV, NJ, AJ), 2 externí učitelé, 2 mistři OV, ředitel, zástupce ředitele a 1 vychovatel. Na výuce odborných předmětů se podíleli další pedagogičtí pracovníci SOUL. Pro další zkvalitnění výuky OV a rozšíření nabídky kvalifikace pro žáky SOUL v ČR, byl ke konci roku 1998 zakoupen nový traktor, lanovka Larix 3T a pro přepravu žáků automobil Avia 31T 4x4. Přetrvává stále problém s nedostatkem JMP a křovinořezů.

V roce 1998 bylo použito 2,8 mil. Kč na pořízení automobilu Avie pro dopravu osob, traktoru a lesní lanovky Larix 3T pro odborný výcvik žáků. Doprava žáků na pracoviště se v roce 2000 částečně vyřešila 2 ks skříňových vozidel P–V3S z bývalých nedotknutelných zásob armády.

Na vzdělávání dospělých a jeho realizaci se podílejí převážně MOV a hlavní mistr OV. Pro veřejnost se zabezpečují především kvalifikační a rekvalifikační kurzy v dělnických profesích (JMP, HR, semenářství, traktory). Konalo se i pravidelné proškolení a přezkušování pracovníků provozu (LČR, KRMAP, městských lesů). Od listopadu 1998 byla zahájena jazyková příprava z anglického jazyka pro pracovníky KRMAP ve dvou bězích. V poradenské činnosti spolupracovalo SOUL s Agrární komorou ČR v Praze i s okresní organizací v Trutnově.

V rámci reorganizace metodických středisek MZe ČR bylo do struktury školy včleněno metodické středisko v Mladých Bukách. Středisko nebylo schopné v rámci doplňkové činnosti hospodařit bez ztráty, a proto bylo v roce 2001 nutné ukončit jeho činnost.

V prosinci 13. 12. 2000 byl do školy zásluhou ředitele školy dodán harvester Valmet 901. Byl to první harvester na lesnických školách v České republice. Celé první pololetí 2001 pak probíhala příprava výukových prostor, nové počítačové učebny a příprava vybraných pracovníků SOUL na tuto techniku v České republice a ve Finsku. V květnu bylo slavnostně otevřeno středisko harvesterových technologií za účasti vedoucích pracovníků resortu lesního hospodářství, LČR s. p., VLS s. p., KRMAP, nových krajských orgánů, ČT a dalších médií.

Ve spolupráci s LČR Hradec Králové byl škole pořízen simulátor Valmet švédské firmy Oryx. Změnou zřizovatele ve druhém pololetí 2001 se rozvoj přípravy odborníků pro moderní technologie lesní těžby a transportu dříví, včetně spolupráce se zahraničními školami v podstatě zastavil.

Velmi nepříjemnou změnou v souvislosti s novými právními předpisy, platnými od 1. 1. 2001 bylo těžiště výuky předmětu motorová vozidla přesunuto do druhého ročníku. Vzhledem k datu narození žáků a možnosti získat řídičské oprávnění až v 17 letech se značně zkrátila délka přípravy žáků na univerzálních a speciálních traktorech. Od roku 2002 škola hospodáří bez ztráty, neboť nový zřizovatel kryje stanovené odpisy, které byly příčinou ztrát v předcházejících letech. Nadace při škole byla transformována na Nadační fond Les jehož účelem je podpora rozvoje duchovních hodnot ve vztahu k učňovskému školství a vzdělávání občanů, zejména v odvětví lesního hospodářství.

2004 Střední odborné učiliště lesnické a zemědělské a Odborné učiliště SOULZ a OU

Horská 134, 542 24 Svoboda nad Úpou

Na základě rozhodnutí Rad Královéhradeckého kraje odsouhlaseného zastupitelstvem bylo SOU lesnické a Učiliště sloučeno k 1. 7. 2004 s SOU zemědělským a Odborným učilištěm Fořt–Čistá.

V odborném výcviku po uvedení lesní lanovky do provozu na závěr školního roku 1998–1999 získali první žáci kvalifikaci pro její obsluhu. Do výuky byla začleněna vyvážecí souprava Terri pořízena v roce 2003, na kterou již v červnu 2004 získali první absolventi kvalifikaci, což odpovídalo školní prognóze i plánům rozvoje. Ve školním roce škola zahájila vyučování nástavbového studijního oboru pro absolventy tříletých oborů 41–45–L/505 „Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství“. Nástavbové studium bylo otevřeno k 1. 9. 2004 pro žáky z celé ČR. Škola ve školním roce 2004–2005 prošla výraznými změnami. Na základě usnesení zastupitelstva Královéhradeckého kraje došlo ke sloučení se SOUZ a OU Fořt od 1. 7. 2004. Tato skutečnost výrazně ovlivnila průběh výuky, organizaci a hospodaření školy. Sloučení přineslo zvýšené nároky na organizaci výuky a provoz školy. Provozní náklady stouply, neboť na OP SOUZ Fořt nedošlo k otevření žádného nového ročníku a až na malé změny počet zaměstnanců zůstal stejný. Rozhodnutím zastupitelstva byl zastaven nábor žáků do všech vyučovaných oborů na OP SOUZ Fořt. Zřizovatelem bylo rozhodnuto zajistit na OP ve školním roce 2005–2006 výuku třídy 3. E na součásti OU a poté výuku na OP definitivně skončit. Výuka na SOU zemědělském a Odborném

učilišti Fořt – Čistá byla postupně utlumena, budovy a zařízení předány do správy Královéhradeckého kraje.

2006–2007 Střední škola lesnická a zemědělská SŠLZ

Horská 134, 542 24 Svoboda nad Úpou

V rámci České republiky na základě projektu zpracovaného ředitelem Mgr. Janem Korbelářem se škola stala jediným zařízením pro přípravu operátorů těžebně dopravních strojů (dále TDS).

Škola pokračovala v naplňování perspektivní specializace SŠLZ na náročnou techniku, která také slouží pro přípravu žáků z ostatních SOUL a vzdělávání dospělých pracovníků. Ve školním roce pokračovalo vyučování nástavbového studijního oboru pro absolventy tříletých oborů 41–45–L/505 „Mechanizace zemědělství a lesního hospodářství“. Nástavbové studium zaměřené na nové technologie v LH poskytovala škola pro žáky z celé ČR.

Pro výuku harvesterových technologií byli přijati 3 mistři odborné výchovy pan J. Pršala, J. Damašek a P. Červinka. Všichni tři prošli speciálním školením, které absolvovali v měsíci červenci a srpnu v rámci svého volna. Škola pokračovala v naplňování perspektivní specializace SOU na náročnou techniku. V provozu byla vyvážecí souprava Terri, harvester Valmet 901. 1 a simulátor, Lanovka LARIX 3T. Tento trend zaměřený na nové technologie vyžadoval i urychlené vybavování školy novou technikou a přípravu odborníků pro tuto techniku. V prosinci 2005 byla zakoupena vyvážecí souprava Valmet 830. 1, která významným způsobem ovlivnila výuku. Byl tak uzavřen těžebně dopravní uzel „harvester + vyvážecí souprava“ a kvalita výuky se dostala na úroveň srovnatelnou se státy, které operátory těchto strojů dlouhodobě připravují. Škola nyní vlastní komplexní těžební uzel pro provádění těžby dříví harvesterovou technologií. Doprava skupin žáků na pracoviště odborného výcviku byla řešena zakoupením tří terénních vozidel Honker a dvou přepravníků Gazela 4x4.

V tomto období započala velice úzká spolupráce s LČR s. p. Hradec Králové, VŠZ Brno fakultou lesnickou, Správou KRMAP Vrchlabí, Výzkumným ústavem Opočno, agrární komorou a zřizovatelem Mze ČR, při zajišťování a pořádání profesně zaměřených vzdělávacích a společenských akcí. Velice úzká a vzájemná spolupráce pokračovala se školami ve Švédsku, Dánsku, Maďarsku a Rakousku.

Vzhledem k vynaloženým investičním prostředkům byly organizovány další aktivity a komerční využití části objektu.

Na rozdíl od některých lesnických učilišť a škol se snažila o udržení čistoty zaměření oborů na lesní hospodářství a nepodléhat ve snahách o záchranu vlně zřizování různých učebních oborů, které s lesním hospodářstvím nesouvisí. Škola ve školním roce 2006–2007 se začala připravovat na předpokládané sloučení s VOŠL a SLŠ Trutnov. Na základě konkurzního řízení na místo ředitele v Trutnově byla předložena koncepce sloučení škol a zřizovatelem byla rozhodnuto, aby navržený projekt byl 1. 1. 2008 realizován.

Absolventi SOUL vykrývají potřebu pro oblast Krkonoš a podhůří, Orlických hor, Broumovského výběžku, okresů Náchod, Ústí nad Orlicí a Hradce Králové.

Od 1. 1. 2008 ČLA – Česká lesnická akademie Trutnov – střední škola, vyšší odborná škola

HISTORIE ŠKOLNÍ BUDOVY SVOBODA NAD ÚPOU ČP. 134

Nesporným architektonickým přínosem posledních let je areál středního odborného učiliště lesnického nyní České lesnické akademie – střední školy a vyšší odborné školy. Turisty je často pro své umístění považována za moderní vícehvězdičkový horský hotel. Také interiéry splňují slušný mezinárodní standard. Asi se tak vtírá do mysli duch původního objektu, který hotelem opravdu byl.

Svatojanské Teplice, nynější Janské Lázně, byly od objevení léčivých pramenů až do roku 1867 nedílnou součástí Svobody nad Úpou. Neznámý stavebník svobodského čp. 134 umístil honosnou celodřevěnou budovu strategicky přesně na hranici katastrů obou obcí, poblíž pramene léčivé minerální vody. Pro vysoký obsah železa je znám jako Ocelový nebo také Císařský. Podle něj byl pojmenován i pension Kaiserbad-Císařské Lázně.

Zápis v novodobé kronice učiliště udává postavení budovy po roce 1848, kdy se začala budovat cesta spojující Svobodu a Janské Lázně, dnešní Horská ulice. V té době byla také podél cesty vysázena lipová alej. Soudobý kronikář zapsal i cenu každého jednotlivého stromku 1 zlatý. Podnik byl hojně navštěvován lázeňskými hosty. Původní budova do základů vyhořela.

Nový vzhled rekonstruovanému domu vtiskl majitel Eisner po roce 1899. Vydržel přes devadesát let, v roce 1908 koupil podnik spolek vojenských veteránů, který ho užíval až do roku 1918. Poté vlastnili budovu krátký čas manželé Pušovi. Za jejich éry zde byla ubytována vojenská jednotka legionářů z Francie. V roce 1919 přešel podnik do majetku světoznámého výrobce mýdla s jelenem, firmy Schicht z Ústí nad Labem. V roce 1921 se majitel opět změnil. Nemocenská pojišťovna v Trutnově zde zřídila léčebnu pro pojištěnce z okresu Trutnov, Broumov a uhelných dolů v Žacléři. Soustřeďovali se tu především nemocní tuberkulózou. Na přelomu třicátých let vyrostla přístavba zvýšená později o patro, opalovací terasy a bazén v zahradě.

Ve válečném roce 1942 převzala správu zařízení Zemská pojišťovna v Teplicích-Šanově, která ji vzápětí předala wehrmachtu jako Lazaret pro raněné vojáky, později pro nemocné TBC pro které fungoval až do konce války. V zimě byl výhled z budovy na dřevěný skokanský můstek, k jehož postavení daly podnět ve dvacátých letech mezinárodní úspěchy místního rodáka Franze Wendeho. Po slavném účastníkovi zimní olympiády v Chamonix dostal můstek i jméno a jeho zbytky vydržely až donedávna.

Prvním administrativním správcem po osvobození byl zubní technik Karel Šváb, který tu zároveň provozoval praxi. V srpnu 1945 zde byla Ústřední národní pojišťovnou v Praze zřízena zotavovna ROH.

Objekt byl v roce 1952 předán národnímu podniku Texlen jako kompenzace za textilní továrnu Johanna Etricha v jeho někdejší mlýně v Trutnově kde byl zřízen Okresní ústav národního zdraví. Počáteční úmysl vedení Texlenu pořádat ve Svobodě školení svých zaměstnanců vystřídala potřeba internace 120 řádových sester dominikánek, františkánek a karmelitánek, nuceně pracujících v provozech prádelny Inu v Maršově, Mladých Bukách a Kalné Vodě. Jeptišky se během roku 1956 vystěhovaly do Švýcarska a budova pak zůstala léta neobydlena a chátrala. Zuby času pomohl i tříměsíční pobyt demoliční jednotky ženijního vojska, která vedle likvidace opuštěných budov v pohraničí značně zdevastovala i místo svého pobytu.

Pension Císařské Lázně (kolem roku 1900)

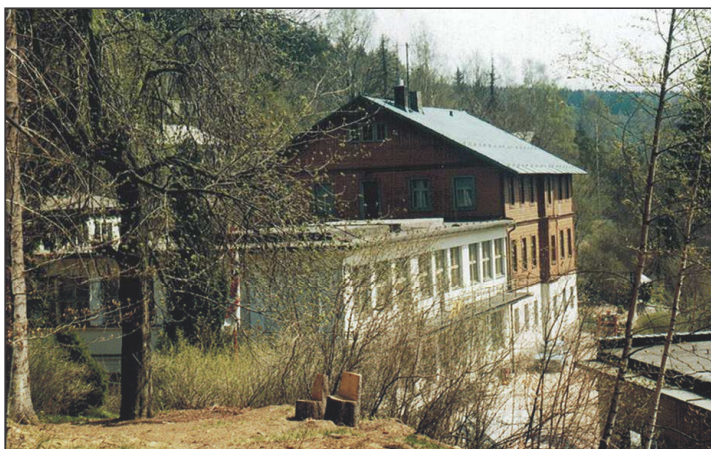
Lékárna v třicátých letech

Koncem padesátých let zde byly ubytovány učnice z přeplněného textilního učiliště v Adršpachu.

Většina projektů na nové využití, ať již zřízení kojeneckého ústavu, dětského domova, plicní léčebny či domova pro přestárlé občany, ztroskotala na potřebě rozsáhlých investic na opravu. Teprve v květnu 1961 sem byla ze Špindlerova Mlýna přemístěna lesnická ZUŠ.

Po listopadu 1989 došlo na škole k výrazným personálním změnám a s novým ředitelem Mgr. Janem Korbelářem i k horečné stavební činnosti. Za několik let nezůstal téměř doslova kámen na kameni. Jen znalý pozorovatel rozezná v části hlavní budovy s balkónem někdejší tzv. nové křídlo a pod nástavbou moderních učeben nevyhovující garáže postavené koncem sedmdesátých let.

Prostavěných téměř 97 milionů Kč je na areálu bývalého lesnického učiliště vidět na první pohled. Zmizí-li jakýkoliv starý dům, který má duši a historii, alespoň zčásti tak popsanou jako bývalé Císařské lázně, je to nenahraditelná škoda. Jsou ale případy, kdy to neplatí. Moderní komplex České lesnické akademie ve Svobodě nad Úpou je jedním z nich.

Vzhled budovy v poválečných letech

Současná budova školy

Současná budova školy